

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิจัยแบบหาความสัมพันธ์เชิงทำนาย (Predictive Correlational Research) ครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการปรับตัวและปัจจัยทำนายพฤติกรรมการปรับตัวของเด็กวัยก่อนเรียน ได้แก่ เพศของเด็ก ลักษณะพื้นฐานทางอารมณ์ สภาพแวดล้อมที่บ้าน ลักษณะครอบครัว รายได้ครอบครัว และระดับการศึกษาของมารดา โดยศึกษาในกลุ่มตัวอย่างมารดาของเด็กวัยก่อนเรียน ที่มารับบริการในศูนย์เลี้ยงเด็กกลางวัน สังกัดกองทัพเรือ อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี จำนวน 126 คน นำเสนอเรียงตามลำดับดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง

ส่วนที่ 2 สภาพแวดล้อมที่บ้าน ลักษณะพื้นฐานทางอารมณ์และพฤติกรรมการปรับตัวของเด็กวัยก่อนเรียน

ส่วนที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทำนาย ได้แก่ เพศของเด็ก ลักษณะพื้นฐานทางอารมณ์ สภาพแวดล้อมที่บ้าน ลักษณะครอบครัว รายได้ครอบครัว และระดับการศึกษาของมารดา กับพฤติกรรมการปรับตัวของเด็กวัยก่อนเรียน

ส่วนที่ 4 ปัจจัยทำนาย และปัจจัยทำนายที่ดีที่สุดของพฤติกรรมการปรับตัวของเด็กวัยก่อนเรียน ได้แก่ เพศของเด็ก ลักษณะพื้นฐานทางอารมณ์ สภาพแวดล้อมที่บ้าน ลักษณะครอบครัว รายได้ครอบครัว และระดับการศึกษาของมารดา

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างเป็นมารดาของบุตรวัยก่อนเรียนมีอายุเฉลี่ย 32.14 ปี ($SD = 4.67$, range = 20 - 42) ส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรสและอยู่ด้วยกัน (ร้อยละ 96.0) จบการศึกษาระดับปริญญาตรีมากที่สุด (ร้อยละ 46) รองลงมาคือมัธยมศึกษาตอนปลายหรือปวช (ร้อยละ 30.2) ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเป็นพนักงานบริษัทหรือ พนักงานของรัฐ (ร้อยละ 36.5) รองลงมาไม่ได้ประกอบอาชีพหรือแม่บ้าน (ร้อยละ 24.8) มีรายได้เฉลี่ยของ ครอบครัวต่อเดือนเท่ากับ 32,277.78 บาท ซึ่งรายได้ต่ำสุดต่อเดือนเท่ากับ 10,000 บาท และรายได้สูงสุดต่อเดือนเท่ากับ 70,000 บาท ($SD = 1049.97$) ในครอบครัวส่วนมากมีจำนวนบุตร 2 คน (ร้อยละ 48.4) รองลงมาในครอบครัวมีจำนวนบุตร 1 คน (ร้อยละ 45.2) และมีลักษณะครอบครัวเดี่ยวมากที่สุด (ร้อยละ 74.6)

บุตรวัยก่อนเรียนมีอายุเฉลี่ย 42.98 เดือน ($SD = 6.21$, range = 36 - 59) ส่วนมากเป็น เพศหญิง (ร้อยละ 52.4) เป็นบุตรลำดับแรกของครอบครัวมากที่สุด (ร้อยละ 69.8) รองลงมาเป็น บุตรลำดับที่ 2 (ร้อยละ 27.0) ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และพิสัยของข้อมูลทั่วไปของ กลุ่มตัวอย่าง

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
มารดาและครอบครัว		
อายุ (ปี) $M = 32.14$, $SD = .42$, range = 20 - 42		
สถานภาพสมรส		
คู่และอยู่ด้วยกัน	121	96.0
หย่า แยก หรือหม้าย	5	4.0
ระดับการศึกษาของมารดา		
มัธยมศึกษาตอนปลาย หรือ ปวช.	38	30.2
อนุปริญญา หรือ ปวส.	27	21.4
ปริญญาตรี	58	46.0
สูงกว่าปริญญาตรี	3	2.4
อาชีพ		
พนักงานบริษัท หรือพนักงานของรัฐ	46	36.5
ไม่ได้ประกอบอาชีพ หรือแม่บ้าน	32	25.4
รับราชการ หรือรัฐวิสาหกิจ	22	17.5
ประกอบธุรกิจส่วนตัว	19	15.1
อื่น ๆ	7	5.6
รายได้ครอบครัว (บาท/ เดือน)		
$M = 32277.78$, $SD = 1049.97$, range = 10,000 - 70,000		

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
จำนวนบุตรในครอบครัว		
1	57	45.2
2	61	48.4
3	7	5.6
4	1	0.8
ลักษณะครอบครัว		
เดี่ยว	94	74.6
ขยาย	32	25.4
บุตรวัยก่อนเรียน		
อายุ (เดือน) $M = 42.98$, $SD = 6.21$, range = 36 - 59		
เพศ		
หญิง	66	52.4
ชาย	60	47.6
ลำดับการเกิด		
1	88	69.8
2	34	27.0
3	3	2.4
4	1	0.8

ส่วนที่ 2 สภาพแวดล้อมที่บ้าน ลักษณะพื้นฐานทางอารมณ์ และพฤติกรรมการปรับตัวของเด็กวัยก่อนเรียน

คะแนนสภาพแวดล้อมที่บ้าน โดยรวมมีค่าเฉลี่ย 32.30 ($SD = .26$, range 19 - 36) เมื่อพิจารณาเป็นรายพบว่า ด้านการสื่อสารและตอบสนองทางภาษามีค่าเฉลี่ย 5.84 ($SD = .05$, range 2 - 6) ด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพมีค่าเฉลี่ย 6.16 ($SD = .11$, range 2 - 7) ด้านการตอบสนองของมารดามีค่าเฉลี่ย 4.82 ($SD = .05$, range 2 - 5) ด้านการกระตุ้นการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ย 4.84 ($SD = .04$, range 3 - 5) ด้านการเป็นตัวแทนมีค่าเฉลี่ย 3.63 ($SD = .06$, range 1 - 4) ด้านการทำกิจกรรมต่างๆ มีค่าเฉลี่ย 4.67 ($SD = .06$, range 2 - 5) และด้านการทำโทษมีค่าเฉลี่ย 2.34 ($SD = .10$, range 0 - 4) คะแนน ดังแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 คะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และพิสัย ของสภาพแวดล้อมที่บ้านของเด็กวัยก่อนเรียน โดยรวมและแยกรายด้าน

สภาพแวดล้อมที่บ้าน	<i>M</i>	<i>SD</i>	Range
โดยรวม	32.30	.26	19 – 36
รายด้าน			
- ด้านการสื่อสารและตอบสนองทางภาษา	5.84	.05	2 – 6
- ด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ	6.16	.11	2 – 7
- ด้านการตอบสนองของมารดา	4.82	.05	2 – 5
- ด้านการกระตุ้นการเรียนรู้	4.84	.04	3 – 5
- ด้านการเป็นตัวแทน	3.63	.06	1 – 4
- ด้านการทำกิจกรรมต่างๆ	4.67	.06	2 – 5
- ด้านการทำโทษ	2.34	.10	0 – 4

ลักษณะพื้นฐานทางอารมณ์โดยรวมมีค่าเฉลี่ย 124.80 ($SD = .95$, range 87 – 147) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านระดับกิจกรรมมีค่าเฉลี่ย 27.33 ($SD = .34$, range 13 – 37) ด้านการปฏิบัติตัวเป็นเวลามีค่าเฉลี่ย 18.11 ($SD = .26$, range 11 – 25) ด้านปฏิกิริยาตอบสนองต่อบุคคลหรือสิ่งเร้าใหม่มีค่าเฉลี่ย 17.39 ($SD = .27$, range 7 – 23) ด้านความสามารถในการปรับตัวมีค่าเฉลี่ย 17.33 ($SD = .19$, range 13 – 23) ด้านความรุนแรงของการตอบสนองมีค่าเฉลี่ย 23.11

($SD = .28$, range 11 – 33) ด้านลักษณะอารมณ์มีค่าเฉลี่ย 21.52 ($SD = .29$, range 13 – 29)

ดังแสดงในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 คะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และพิสัย ของลักษณะพื้นฐานทางอารมณ์ของ
เด็กวัยก่อนเรียนโดยรวมและแยกรายด้าน

ลักษณะพื้นฐานทางอารมณ์	<i>M</i>	<i>SD</i>	Range
โดยรวม	124.80	.95	87 – 147
รายด้าน			
- ด้านระดับกิจกรรม	27.33	.34	13 – 37
- ด้านการปฏิบัติตัวเป็นเวลา	18.11	.26	11 – 25
- ด้านปฏิกิริยาตอบสนองต่อบุคคล หรือสิ่งเร้าใหม่	17.39	.27	7 – 23
- ด้านความสามารถในการปรับตัว	17.33	.19	13 – 23
- ด้านความรุนแรงของการตอบสนอง	23.11	.28	11 – 33
- ด้านลักษณะอารมณ์	21.52	.29	13 – 29

นอกจากนี้ยังแบ่งเด็กได้เป็น 3 ลักษณะ ตามคะแนนลักษณะพื้นฐานทางอารมณ์ โดยพบว่า เด็กวัยก่อนเรียนส่วนใหญ่เป็นเด็กมีลักษณะเลี้ยงไม่ยากและเลี้ยงไม่ง่าย คิดเป็นร้อยละ 78.6 (ช่วงคะแนน 85 – 132 คะแนน) รองลงมาเป็นเด็กมีลักษณะเลี้ยงง่าย คิดเป็นร้อยละ 21.4 (ช่วงคะแนน 133 – 180 คะแนน) และไม่พบเด็กมีลักษณะเลี้ยงยาก (ช่วงคะแนน 36 – 84 คะแนน) ดังแสดงในตารางที่ 5

ตารางที่ 5 จำนวน ร้อยละ และช่วงคะแนน ของเด็กวัยก่อนเรียนแบบต่างๆ จำแนกตาม
ลักษณะพื้นฐานทางอารมณ์

ลักษณะ	จำนวน(คน)	ร้อยละ	ช่วงคะแนน
เลี้ยงไม่ยากและเลี้ยงไม่ง่าย	99	78.6	85 – 132
เลี้ยงง่าย	27	21.4	133 – 180
เลี้ยงยาก	0	0.0	36 – 84

พฤติกรรมการปรับตัวโดยรวมมีค่าเฉลี่ย 37.40 ($SD = .42$, range 21 – 45) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการช่วยเหลือตนเองมีค่าเฉลี่ย 9.44 ($SD = .17$, range 4 – 12) ด้านการเคลื่อนไหวมีค่าเฉลี่ย 5.46 ($SD = .10$, range 1 – 7) ด้านสัมพันธภาพระหว่างบุคคลมีค่าเฉลี่ย 9.13 ($SD = .11$, range 3 – 10) และด้านสติปัญญาและการสื่อสารมีค่าเฉลี่ย 13.39 ($SD = .21$, range 6 – 16) ดังแสดงในตารางที่ 6

ตารางที่ 6 คะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และพิสัย ของพฤติกรรมการปรับตัวของ
เด็กวัยก่อนเรียน โดยรวมและแยกรายด้าน

พฤติกรรมการปรับตัว	M	SD	Range
โดยรวม	37.40	.42	21 – 45
รายด้าน			
- ด้านการช่วยเหลือตนเอง	9.44	.17	4 – 12
- ด้านการเคลื่อนไหว	5.46	.10	1 – 7
- ด้านสัมพันธภาพระหว่างบุคคล	9.13	.11	3 – 10
- ด้านสติปัญญา และการสื่อสาร	13.39	.21	6 – 16

ส่วนที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทำนาย ได้แก่ เพศของเด็ก ลักษณะพื้นฐานทางอารมณ์ สภาพแวดล้อมที่บ้าน ลักษณะครอบครัว รายได้ครอบครัว และระดับการศึกษาของมารดา กับพฤติกรรมการปรับตัวของเด็กวัยก่อนเรียน

ตัวแปรทำนาย ได้แก่ ลักษณะพื้นฐานทางอารมณ์ สภาพแวดล้อมที่บ้าน และรายได้ครอบครัว มีระดับการวัดเป็นระดับอัตราส่วน (Ratio Scale) และระดับช่วงมาตรา (Interval Scale) สามารถนำไปวิเคราะห์ได้ สำหรับข้อมูลที่มีการวัดเป็นนามบัญญัติ ต้องแปลงเป็นตัวแปรหุ่น (Dummy Variable) ก่อนนำไปวิเคราะห์ได้แก่ เพศของเด็ก (ชาย = 1, หญิง = 0) ลักษณะครอบครัว (เดี่ยว = 1, ขยาย = 0) และระดับการศึกษาของมารดา (ต่ำกว่าระดับปริญญาตรี = 1, ระดับปริญญาตรีและสูงกว่า = 0) ส่วนตัวแปรตามคือ พฤติกรรมการปรับตัวมีระดับการวัดเป็นระดับช่วงมาตรา (Interval Scale) จึงสามารถใช้การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปรด้วยค่าสถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Correlation Coefficient; r)

พบว่าเพศของเด็กมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการปรับตัวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = .239, p < .01$) แสดงว่าเด็กผู้หญิงมีพฤติกรรมการปรับตัวดีกว่าเด็กผู้ชาย ลักษณะพื้นฐานทางอารมณ์และสภาพแวดล้อมที่บ้านมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับต่ำกับพฤติกรรมการปรับตัวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = .152, p < .05$ และ $r = .287, p < .01$, ตามลำดับ) สำหรับลักษณะครอบครัว รายได้ครอบครัว และระดับการศึกษาของมารดา มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการปรับตัวอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($p > .05$) ดังแสดงในตารางที่ 7

ตารางที่ 7 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (r) แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทำนายกับตัวแปรเกณฑ์

ตัวแปร	พฤติกรรมการปรับตัวของเด็กวัยก่อนเรียน (r)
เพศของเด็ก (หญิง)	.239**
ลักษณะพื้นฐานทางอารมณ์	.152*
สภาพแวดล้อมที่บ้าน	.287**
ลักษณะครอบครัว (เดี่ยว)	.064
รายได้ครอบครัว	.137
ระดับการศึกษาของมารดา (ต่ำกว่าปริญญาตรี)	.055

* $p < .05$, ** $p < .01$

ส่วนที่ 4 ปัจจัยทำนาย และปัจจัยทำนายที่ดีที่สุดของพฤติกรรมการปรับตัวของเด็กวัยก่อนเรียนได้แก่ เพศของเด็ก ลักษณะพื้นฐานทางอารมณ์ สภาพแวดล้อมที่บ้าน ลักษณะครอบครัว รายได้ครอบครัว และระดับการศึกษาของมารดา

การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) เพื่อหาปัจจัยทำนาย และปัจจัยทำนายที่ดีที่สุดของพฤติกรรมการปรับตัวของเด็กวัยก่อนเรียน ซึ่งได้แก่ เพศของเด็ก ลักษณะพื้นฐานทางอารมณ์ สภาพแวดล้อมที่บ้าน ลักษณะครอบครัว รายได้ครอบครัว และระดับการศึกษาของมารดา ผู้วิจัยได้ทดสอบข้อดกลงเบื้องต้นสำหรับการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณพบว่า ข้อมูลเป็นไปตามข้อดกลงเบื้องต้นคือ ตัวทำนายและตัวแปรเกณฑ์มีคุณสมบัติเป็น Normality, Homoscedasticity ไม่มี Outliers, Linear Relationship และไม่มี Muticollinearity ระหว่างตัวทำนายคู่ใด และตัวทำนายทุกคู่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient) ไม่สูงกว่า .75 ดังนั้นข้อมูลที่รวบรวมได้ในการวิจัยครั้งนี้ สามารถนำไปใช้สถิติถดถอยพหุคูณในการวิเคราะห์ต่อไปได้

ในขั้นแรกใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบที่เรียกว่า (Standard or Full Model Multiple Regression Analysis) หมายถึงการใช้ตัวทำนายทุกตัวเข้าไปในสมการทำนายพร้อมกัน ในครั้งเดียว ทั้งนี้เพื่อวิเคราะห์การร่วมกันทำนายตัวแปรเกณฑ์ ผลการวิเคราะห์พบว่า เพศของเด็ก ลักษณะพื้นฐานทางอารมณ์ สภาพแวดล้อมที่บ้าน ลักษณะครอบครัว รายได้ครอบครัว และระดับการศึกษาของมารดา สามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมการปรับตัวของเด็กวัยก่อนเรียนได้ ร้อยละ 15.7 ($R^2 = .157$, $F_{6,119} = 3.701$, $p < .01$) แต่อย่างไรก็ตาม ตัวทำนายทั้ง 6 นั้น ไม่ใช่ตัวทำนายที่มีนัยสำคัญทางสถิติทุกตัว ดังแสดงในตารางที่ 8

ตารางที่ 8 การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณโดยวิธีมาตรฐาน (Standard or Full Mode Multiple Regression Analysis) เพื่อหาปัจจัยทำนายพฤติกรรมการปรับตัวของเด็กวัยก่อนเรียน

ตัวแปร	<i>b</i>	SE	Beta	<i>t</i>
เพศของเด็ก	- 1.98	.83	-.21	- 2.39*
ลักษณะพื้นฐานทางอารมณ์		.05	.04	.10
สภาพแวดล้อมที่บ้าน		.37	.15	.23
ลักษณะครอบครัว		-.47	.99	-.04
รายได้ครอบครัว		.00	.00	.14
ระดับการศึกษาของมารดา		-.60	.93	.06
ค่าคงที่		19.60	5.81	
$F_{6,119}$		3.701**		
R^2		.157		
R^2 Adjust		.115		

* $p < .05$, ** $p < .01$

ลำดับต่อไป ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) เพื่อวิเคราะห์หาตัวทำนายที่ดีที่สุด ในการทำนายพฤติกรรมการปรับตัวของเด็กวัยก่อนเรียนพบว่า ตัวทำนายที่เข้าสมการถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนลำดับแรก คือ สภาพแวดล้อมที่บ้าน ซึ่งเป็นตัวทำนายที่ดีที่สุดและมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยสามารถทำนายพฤติกรรมการปรับตัวของเด็กวัยก่อนเรียนได้ร้อยละ 8.2 ($R^2 = .082, p < .05$) และตัวแปรทำนายที่ดีเป็นลำดับที่สอง ที่มีนัยสำคัญทางสถิติคือ เพศของเด็ก (เด็กผู้หญิง) ได้เพิ่มขึ้นอีกร้อยละ 4 ($R^2 = .040, p < .05$) และตัวแปรทั้งสองสามารถร่วมกันทำนายตัวแปรตามได้ร้อยละ 12.2 ($R^2 = .122, F_{2,123} = 8.545, p < .001$) ดังแสดงในตารางที่ 9

ตารางที่ 9 การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis)
เพื่อหาปัจจัยทำนายที่ดีที่สุดของพฤติกรรมการปรับตัวของเด็กวัยก่อนเรียน

ตัวแปร	<i>b</i>	SE	Beta	<i>t</i>	
สภาพแวดล้อมที่บ้าน		.411	.136	.258	3.015*
เพศของเด็ก		-1.906	.801	-.201	-2.352*
ค่าคงที่		25.060	4.491		
$F_{2, 123}$		8.545***			
R^2		.122			
ΔR^2		.040			

* $p < .05$, *** $p < .001$